

เมื่อท่านโพธิธรรมอยู่ในประเทศจีนนานถึง ๙ ปี ท่านก็อยากจะกลับอินเดีย ที่
นี้ไหนๆ จะกลับทั้งที อยากจะลองสอบถามว่า บรรดาศิษย์ต่างๆ ที่สอนไว้ที่นี่ ใครจะรู้อะไร
ก็มากน้อย ก็เลยเรียกมาประชุม ถามท่านเองเป็นการสอบไล่ว่า ธรรมะที่แท้จริงนั้นคือ
อะไร ข้อสอบถามเพียงสั้นๆว่า "ธรรมะที่แท้จริง นั้นคืออะไร?"

ศิษย์ชั้นหัวหน้าศิษย์ ที่เรียกว่า ศิษย์ชั้นมีปัญญา เจียบแหลม ชื่อ ดูโฟกุ ก็พูด
ขึ้นว่า

"ที่อยู่เหนือการยอมรับ และอยู่เหนือการปฏิเสธ นั้นแหละ คือ ธรรมะ ที่
แท้จริง"

คำตอบอย่างนี้ ก็ถูกมากแล้ว ถ้าผู้ใดฟังไม่เข้าใจเรื่องนี้ ฟังจัดตัวเองว่า เป็นผู้
ที่ยังไม่รู้ธรรมะได้เลย ไม่รู้ธรรมะอะไรเลยก็ว่าได้ ถ้าไม่รู้จัก สิ่งที่อยู่เหนือการยอมรับ และ
การปฏิเสธ

ท่านอาจารย์ ก็บอกว่า "เฮ้อ! ถูก! แก่ได้ หนึ่งของฉันไป"

นี่หมายถึง หนึ่งที่หุ้มชั้นนอก ไม่ใช่เนื้อ ไม่ใช่กระดูก คือ ชั้นหนังแท้ๆ เสร็จ
แล้ว คนนี้ นั่งลง

นางชีคนที่ชื่อ ไชจิ ก็ยืนขึ้นแล้วบอกว่า "สิ่งที่เห็นครั้งเดียว แล้วเป็นเห็นหมด
เห็นตลอดกาล นั้นแหละ คือธรรมะแท้จริง"

ท่านอาจารย์ ก็บอกว่า "เฮ้อ! ถูก! แก่ได้ เนื้อของฉันไป" คือมันถูกกว่าคนที่
แวก จึงได้เนื้อไป แล้วเขาก็นั่งลง

คนที่สาม ยืนขึ้น ตอบว่า "ที่ไม่มีอะไรเลย นั้นแหละ คือ ธรรมะ"

เขาใช้คำว่า ไม่มีอะไรเลย เท่านั้น แต่เราขยายความออกไปก็ได้ว่า ไม่มีอะไรที่
ถือเป็นตัวตนเลย นั้นแหละคือธรรมะแท้จริง

อาจารย์ ก็บอกว่า "ถูก! แก่ได้ กระดูกของฉันไป" คือ ลึกถึงชั้นกระดูก

ศิษย์อีกคนหนึ่ง เป็นศิษย์ก้นกุฎี ชื่อ เอก้า ยืนขึ้น หุบปากนิ่ง แล้วยังแ้มลิ้ม
เข้าไป ซึ่งแสดงว่า นิ่งอย่างที่สุด เป็นการแสดงแก่อาจารย์ว่า นี่แหละ คือ ธรรมะ การที่
ต้อง หุบปาก อย่างนี้แหละ คือธรรมะ อาจารย์ ก็ว่า "เฮอ! แก่ได้ เยื่อในกระดูก ของฉัน
ไป"

นิทานเรื่องนี้ สอนว่าอย่างไร บรรดาครูอาจารย์ทั้งหลาย ซึ่งล้วนแต่มีสติปัญญาได้ศึกษาเล่าเรียนนามากจน
ลองคิดดู คำตอบที่ว่าอยู่เหนือการยอมรับและปฏิเสธนั้น ยังถูกน้อยกว่าคนอื่น ส่วนผู้ที่ตอบว่า ลงเห็นทีเดียวแล้ว เห็น
หมด และ เห็นตลอดกาล ด้วยนี้ยังถูกกว่า แล้วที่ว่า ไม่มีอะไรเลยนั้น ยิ่งถูกไปกว่าอีก แล้วที่ถึงกับว่า มันพูดอะไร
ออกมาไม่ได้ มันแสดงออกมากเป็นคำพูดไม่ได้ จนถึงหุบปากนิ่งนี้ ยิ่งถูกกว่าไปอีก

นี่แหละ พวกเรามีสติปัญญาละเอียดสุขุมเยียบคาย มีความสำรวม ระมัดระวัง สงบออกสงบใจมาก จนถึงกับว่าไม่
หวั่นไหว และเข้าใจเรื่องไม่หวั่นไหว หรือไม่มีอะไรนี้ได้หรือไม่ ขอให้ลองคิดดู

ถึงจะยังทำเต็ยนี้ไม่ได้ ก็ขอให้เข้าใจว่า แนวของมัน เป็นอย่างนั้น คนที่รู้จะไรจริงๆ แล้ว จะไม่พูดอะไรเลย เพราะรู้ซึ่งถึงขนาดที่อยู่เหนือวิสัยของการบรรยายด้วยคำพูด อย่างที่เล่าจ้ที่ว่า "คนรู้ไม่พูด คนที่พูดนั้นไม่ใช่คนรู้" นี่ก็หมายถึง ตัวธรรมะจริงๆ นั้น มันพูดไม่ได้ ถึงแม้ที่เอาตมกำลังพูดอยู่นี้ก็เหมือนกัน ยังไม่ใช่ธรรมะจริง เพราะมันยังเป็นธรรมะที่พูดได้ เอามาพูดได้ ลองทบทวนดูว่า ท่านเคยเข้าใจซึ่งซาบในความจริง หรือ ในทฤษฎีอะไรอย่างลึกซึ้งจนท่านรู้สึกว่าคุณไม่อาจบรรยายความรู้สึกอันนั้นออกมาให้ผู้ฟัง ได้จริงๆ บ้างไหม? ถ้าเคย ก็แปลว่า ท่านจะเข้าใจถึงสิ่งที่พูดเป็นคำพูดไม่ได้

ธรรมะจริงมันพูดไม่ได้ ต้องแสดงด้วยอาการหุบปาก แต่ขอให้อธิบายว่า เรากำลังพูดกันถึงเรื่องวิธี หรือ หนทาง ที่ จะเข้าถึงธรรมะจริงก็แล้วกัน แต่ว่าเมื่อเข้าถึงธรรมะจริงแล้ว มันเป็นเรื่องที่จะต้องหุบปาก แต่ถึงกระนั้น มันก็เป็นสิ่งที่ จะต้องถึงเข้าข้างหน้าเป็นแน่นอน ไม่มีครูบาอาจารย์คนไหนจะมีอายุเท่านี้เรื่อยไป คงจะเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนเฒ่า คนแก่ เห็นโลก ในด้านลึก เห็นชีวิตด้านลึกโดยสิ้นเชิงเป็นแน่ ฉะนั้นจึงควรเตรียมตัวที่จะเข้าถึงแนวของธรรมะเสียแต่ ปานนี้ จะไม่ขาดทุน และก็ไม่ใช่ว่า เป็นเรื่องเศร้าหรือเป็นเรื่องน่าเบื่อจนเกินไป

ในที่สุด เราจะต้องมานึกกัน ถึงเรื่อง เปลือก และ เนื้อ บ้าง นิทานทั้งหลายนั้น มันเหมือนเปลือก ส่วน spirit ของนิทานนั้น เหมือนกับเนื้อใน แต่ว่า เปลือกกับเนื้อ จะต้องไปด้วยกัน ครูบาอาจารย์ทั้งหลาย อย่าได้เกลียดเปลือก และ อย่าได้ยึดมั่น ถือมั่น เอาแต่เนื้อ มันจะเฝ้าไปหมด

ข้อนี้หมายความว่า ถ้าเนื้อไม่มีเปลือกมันจะเฝ้า จะต้องเป็นเนื้อที่เฝ้า เนื้อที่มีเปลือกเท่านั้นจะไม่เฝ้า เหมือนอย่างผลไม้ ถ้าไม่มีเปลือก เนื้อมันจะอยู่ได้อย่างไร จะเป็นมังคุด ทุเรียนอะไรก็ตาม ถ้ามันไม่มีเปลือกของมัน เนื้อของมันจะอยู่ได้อย่างไร จะสำเร็จประโยชน์ ในการบริโภคของเราได้อย่างไร ทั้งที่เราต้องการบริโภคเนื้อ เปลือก ของมันก็ต้องมี หรือว่า การที่ผลไม้มันจะออกมาจากต้น มีดอกแล้ว จะเป็นลูก มันยังต้องเอาเปลือกออกก่อน เพื่อให้ เนื้ออาศัยอยู่ในเปลือก แล้วเจริญขึ้น ถ้าไม่มีเปลือก ส่งเนื้อออกมาก่อน มันก็เป็นต้นไม้ที่โง่งอย่างยิ่ง คือ มันจะเป็น ผลไม้ขึ้นมาไม่ได้ เพราะฉะนั้น จะต้องเป็นอันตราย ไปด้วย แสงแดด ด้วยลม ด้วยอะไรต่างๆ หรือ มดแมลง อะไรก็ตาม ฉะนั้น มันต้องมีเปลือกที่แน่นอนหนาเกิดขึ้นก่อน เนื้อเจริญขึ้นในนั้น ก็เป็นผลไม้ที่เติบโต แก่ สุข บริโภคได้ นั่นคือ คุณค่าของเปลือก มองดูอีกแง่หนึ่ง มันก็ยิ่งกว่าเนื้อ มันมีค่ามากกว่าเนื้อก็ได้ เพราะมันทำให้เนื้อเกิดขึ้นได้ สำเร็จ ประโยชน์ แต่เราก็ไม่มีใคร กินเปลือก เพราะต้องการจะกินเนื้อ ฉะนั้น เราจะต้องจัดเปลือก และเนื้อให้กลมกลืนกัน ไป

นิทานอิสป หรือ นิทานอะไรก็ตาม ตัวนิทาน มันเหมือนกันกับเปลือก ที่จะรักษาเนื้อในไว้ให้คงอยู่มาจนถึง บัดนี้ได้ ถ้าไม่ใส่ไว้ในนิทานแล้ว ความคิดอันลึกลับๆ ของอิสป อาจจะไม่มาถึงเรา มันสูญเสียก่อนนานแล้ว และจะไม่ มีใคร สามารถรับช่วงความคิดนั้นมาถึงเรา เพราะว่า เขาไม่มีการขีดการเขียนในสมัยนั้น หรือว่า เอาตัวอย่างกัน เดียวนี้ว่า ชนชาติเอสกิโม ทางแลปแลนด์ ทางขั้วโลกเหนือ นั้น ก็มีวัฒนธรรม หรืออะไรของเขา เล่าต่อกันมา เป็น พันๆปี ยังพูด ยังเล่า ยังสอนกันอยู่ ชนพวกนี้ไม่มีหนังสือเลย เดียวนี้ก็ยังไม่มหนังสือ

พวกเอสกิโม อยู่ใน "อิกลู" หรือ กระท่อมที่ทำขึ้นด้วยแท่งน้ำแข็ง แต่พอถึงเย็นค่ำลง ก็จุดตะเกียง เข้าใน กระท่อม แล้วคนที่แก่ ขึ้นปู ก็นั่งลง เล่าสิ่งต่างๆ ที่ได้ยินมาจาก บิดา จากปู่ จากทวด เด็กเล็กๆ ก็มา นั่งล้อมและฟัง ไม่ใช่ฟังเฉยๆ จำด้วย ทำอย่างนี้ไป เรื่อยทุกวันๆ จนเด็กเหล่านี้โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ เป็นบิดา เป็นปู่ ก็ยังเล่าต่อกันไปอีก ฉะนั้น จึงสืบสิ่งต่างๆ ไปได้เป็นพันๆ ปี แล้วก็อยู่ใน "เปลือก" คือนิทานทั้งนั้น เขาจะต้องเล่าเป็นนิทาน อย่างนั้น ชื่อ นั้น ที่นั่น อย่างนั้นๆ ทั้งนั้น นั่นแหละคืออานิสงส์ของเปลือก